

καινουργῆς Ρόδ. ἀποτσαιρουργῆς Εὗβ. (Αὔλωνάρ. Κονίστρ. κ.ά.) Κύθν. ποτσαινουργῆς Εὗβ. (Αὔλωνάρ. Κονίστρ. κ.ά.) ποτσινουργῆς Κύπρ. ποτσινουργῆς Κύπρ. ἀποντσουνυργεῦσ Μεγίστ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό, τοῦ ἐπιθ. καινούργιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῆς.

1) Ἐκ νέου, ἔξ υπαρχῆς, ὥστε νὰ ἀποβῇ τι καινουργὲς ἐνθ' ἀν.: Ἀποκαινουργῆς ἐίναι πάλι τὸ σπίτι Κάρπ. Ἐκαμε ποδῖνες ποτσινουργῆς (ποδῖνες = μπότες) Κύπρ. Τοινῶ κάρτσα ἀποτσαιρουργῆς (ἀρχίζω κάλτσα κτλ.) Κύθν. Ἐφκειασε τὸ γαφενὲ ἀποκαινουργῆς Βιθυν. || Γνωμ.

Πάνους τὴν πάγην συννεφιά, ποτσαινουργῆς χειμῶνα (ὅτι δὲ χειμὼν πρόκειται νὰ ἐπαναληφθῇ, ὅταν παρατηρηθῇ διμήλη μετά τὴν σχηματισθεῖσαν πάχνην) Αὔλωνάρ. (Πβ. ἀρχ. «ἐκ καινῆς» Θουκ. 3,92,6 «ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς, ἢ νῦν Ἡράκλεια καλεῖται»). 2) Συνεκδ. ἐπὶ πραγμάτων νεωστὶ κατασκευασθέντων Σῦρ. : Ὄλα τὰ ροῦχα τὰ πῆρε ἢ νύφη ἀποκαινουργῆς (νεωστὶ φαφέντα).

ἀποκαιρίτης ὁ, Κύθηρος.

Ἐκ τῆς φρ. ἀπό καιροῦ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ῆς.

1) Ζῷον ἄγον τὸ δεύτερον ἔτος ἀπὸ τῆς γεννήσεως του, περιουσινόν. 2) Οἰκόσιτον σφάγιον, ἴδια κριός ἢ χοῖρος τρεφόμενος μέχρι τοῦ ἐπιόντος ἔτους πρὸς σφαγήν. Συνών. μανάρι, μαρτίνι.

ἀποκαίω πολλαχ. καὶ Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀποκαίγον Στερελλ. (Άραχ.) ἀποκάω Πόντ. (Άμισ.) κ.ά. ἀποκάψη Νάξ. (Άπύρανθ.) ἀποκάψτω Πόντ. (Κοτύωρ.) Μέσ. ἀποκαίγονται Πελοπν. (Αἴγ.) ἀποκαίονται Στερελλ. (Αἴτωλ. Κεφαλόβρ.)

Τὸ ἀρχ. ἀποκαίω.

A) Ἐνεργ. 1) Καίω ἐντελῶς, ἔξαντλῶ τι εἰς καῦσιν, κατακάιω πολλαχ. : Σὲ λίγῳ θ' ἀποκαῆ αὐτὸ τὸ δανὺς ποῦ καίεται, τὸ τζάκι τώρα πολλαχ. «Ο, πι ν' ἀποκάψης εὐτὰ τὰ ξιλόκλαδα, θὰ σοῦ φέρω πάλι μιὰ μουλαρεὰ Νάξ. (Άπύρανθ.) Λὲν ἀποκαήκαν ἀκόμη τὰ ξύλα Ἀνδρ. || Φρ. Ἀποκαίγον τὸν φοῦρον (καίω δὲ γαρ οφεγανα εἰς τὸ στόμα τοῦ φούρουν μετὰ φούρνισμα γεὰ νὰ φοδίσῃ τὸ ψωμὶ) Στερελλ. (Άραχ.) 2) Προκαλῶ ἐνόχλησιν κατὰ τὸν φάρυγγα, ἐπὶ φαγητοῦ δυσκόλως χωνευομένου Πόντ. (Άμισ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀποκαίει με τὸ φαεῖν Τραπ. || Φρ. Ἀποκαίει σε! (λέγεται εἰρωνικῶς πρὸς τὸν ζητοῦντά τι ἐδώδιμον καὶ γενικώτερον πρᾶγμά τι, τὸ ὅποιον δὲν είναι δυνατὸν νὰ τοῦ δοθῇ. Συνών. φρ. σὲ βλάφτει!) Χαλδ.

B) Μέσ. 1) Ξηραινομαι ὑπὸ τοῦ καύσωνος, ἐπὶ τῶν φυτῶν Στερελλ. (Αἴτωλ. Άραχ.) : Ἀποκάηκι κι ὅ, πι ἀπόμ' οὐ ἀκόμα ἀκαυτοῦ θ' ἀποκαῆ κι τ' ἄλλου τοὺς σ' ταράχ' ἀπ' τὸ πουλλή κάρπα. Ή σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Θεοφρ. Φυτ. αἰτ. 5,10,5 «καύματα ἔνια καὶ βότρουν καὶ ἐλάαν ἀποκάει καὶ ἄλλους καρπούς». 2) Ἐρυθριῶ ἔξ αἰδοῦς, αἰσθάνομαι ἐντροπὴν Στερελλ. (Αἴτωλ. Άραχ.): Ἀποκάηκι τὸν πιδὶ ἄμα μ' εἰδὶ Αἴτωλ. Τό πιασα τὸν πιδὶ ἀπάν' τὴν μδλεά μ' κι ἀποκάηκι αὐτόθ. Τ' κρέν' κι ἀποκαίγιτι, τέτοιους είνι Άραχ. Συνών. ντροπιάζομαι (ἰδ. ντροπιάζω). 3) Μεταφ. μένω κατάπληκτος, ἐμβρόντητος, καταπλήσσομαι Πελοπν. (Αἴγ.): Σὰν ἄκουσα πῶς σκοτώθηκε, ἀποκάηκα δόδλος.

ἀπόκακα ἐπίρρο. Πόντ. (Κερασ. κ.ά.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ἐπιρρο. κακά.

Ἐπὶ ἀσθενήσαντος, ἐν ἀναρρώσει: Ἀπόκακα είμαι.

ἀποκακαρώνω Ἀθῆν. Σαλαμ. —ΔΚαμπούρογλ. Αθηναϊκ. διηγ. 81 ἀπογαγαρώνω Α.Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ φ. κακαρώνω.

1) Ναρκοῦμαι ὑπὸ τοῦ ψύχους, παγώνω ἐνθ' ἀν.: Φρ. Τ' ἀποκακάρωσε (ἀπέθανε) Ἀθῆν. Σαλαμ. 2) Μεταφ. πάσχω οἰονεὶ λιποθυμίαν Α.Κρήτ.: Ἐπογαγάρωσε τὰ γελῆ (συνών. φρ. ξεράθηκε τὰ γέλια).

ἀπόκακας ὁ, Πόντ. (Κερασ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρο. ἀπόκακα.

Ο ἐν ἀναρρώσει εύφοισκόμενος, δι μὴ ὅν πλέον κακᾶς ἥτοι κατάκοιτος ἔξ ἀσθενείας.

ἀποκάλαγα τά, Σαλαμ. (Ναύστ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ούσ. καλάτι.

Τὰ ὑπολείμματα τοῦ καλατοῦ, τοῦ κασσιτέρου.

*ἀποκαλάεμα τό, ἀποκαλάεμαρ Πόντ. ἀποκαλαίεμαρ Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ φ. *ἀποκαλαένω.

Η φθορὰ τοῦ γανώματος σκεύους τινός: Τρανὸν ἀποκαλάεμαρ ἔχ' νε τὰ σκεύα (μεγάλο ξεγάνωμα ἔχουν τὰ σκεύη). Συνών. ἀπογάνωμα 1, ξεγάνωμα.

*ἀποκαλαένω, ἀποκαλαένω Πόντ. (Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ φ. *καλαένω.

Φθείρω τὸ γάνωμα σκεύους τινός διὰ πολλῆς ἢ κακῆς χρήσεως ἐνθ' ἀν.: Ἐπεχαλάεσες τὸ σαχάν (εφθειρεῖς τὸ γάνωμα τοῦ σαχανιοῦ) *Οφ. Μή τρίβ' πολλὰ κι ἀποκαλάενται τὴν ἐντζερέν (μὴ τρίβῃς πολὺ τὸν τέντζερη, διότι ἀποβάλλεται τὸ γάνωμα αὐτοῦ) Τραπ. Συνών. ἀπογάνωμα 1, ξεγάνωμα.

ἀποκαλαμᾶς Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ούσ. καλαμί.

Ἐκτυλίσσω τὸ νῆμα ἐκ τῶν καλαμίων.

ἀποκαλαμεδά ἡ, Κρήτ. Κύθηρος. ἀποκαλαμεδά Λυκ. (Λιβύσσ.) ποκαλαμία Εὗβ. (Αὔλωνάρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ούσ. καλαμεδά.

Η μετὰ τὸν θερισμὸν ὑπολειπομένη ἐν τῷ ἀγρῷ καλάμη ἐνθ' ἀν.: Ἔίνην χάν ἀποκαλαμεδάς τοὺς κάμπουν (ἐπὶ ἀροστατεύτου γυναικὸς ἢ παιδίου) Λιβύσσ. Συνών. ἀποκάλαμη, ἀποκάλαμο 1, καλαμεδά.

ἀποκάλαμη ἡ, Κῶς Ρόδ. Σύμ. κ.ά. ἀποκαλάμη Κύπρ. ποκαλάμη Κύπρ.

Ἐκ τῆς φρ. ἀπό καὶ λάμης (ἐνν. πυροῦ), ἥτις σημαίνει μετὰ τὸν θερισμὸν. Ιδ. Herwerden Lexic. suppletor. ἐνλ. καλαμη. Πβ. καὶ Preisigke Wörterb. griech. Papug. ἐν τῇ αὐτῇ λ.

Ἀποκαλαμᾶς, δὶδ., ἐνθ' ἀν.: Ποῦ τὴν εἴαμεν ἐφέτι τὴν φάτνην του καὶ τὴν ἀποκάλαμην του; Ρόδ. || Ἀσμ.

Ἐφίλησά την τοῦ ἔμεινεν σὰν τὴν ἀποκάλαμην Κύπρ.

ἀποκαλαμίζω Κέρκη.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ούσ. καλαμί.

Συλλέγω τὴν καλάμην μετὰ τὸν θερισμὸν.

ἀποκάλαμο τό, Κρήτ. (Σητ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Μεσσ. Οίν.) ποκάλαμο Εὗβ. (Αὔλωνάρ. Οφ. κ.ά.) Πληθ. ποκάλαμα Κύπρ. ποκαλάματα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. ἀποκάλαμος ἡ ἐκ τῆς προθ. ἀπό καὶ τοῦ ούσ. καλαμί. Ο ἐπεκτεταμένος πληθ. ποκαλάματα ὥπως καὶ τὸ ἀλόγατα, ἔργατα κττ.

1) Ἀποκαλαμεδά, δὶδ., Κρήτ. (Σητ.) Κύπρ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Μεσσ. Οίν.) 2) Ἀγρός μετὰ τὸν θερισμὸν οὐτινος ἡ καλάμη χρησιμεύει ως νομὴ Εὗβ. (Αὔλωνάρ.

*Ορ. κ.ά.): "Εχου πέντε χωράφια τσαὶ τὰ πέντε 'ποκάλαμα εἶναι" Ορ.

ἀποκαλαμοκαννιάζω Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. καλαμοκαννιάζω.

Τελειώνω τὸ καλαμοκάννιασμα, τὴν ἀναπήνισιν νήματος εἰς καλαμοκάννια.

ἀποκαλαμοκαννιάσμος δός, Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀποκαλαμοκαννιάζω.

'Η περάτωσις τῆς ἀναπήνισεως τοῦ νήματος εἰς καλαμοκάννια: 'Σ τὸν ἀποκαλαμοκαννιάσμον θὰ πάω κιόλα νὰ τὸ διαστῶ, πά' νὰ τὸ βάλω νὰ τὸ φάνω ποὶ γαλοχειμωνιάσῃ.

ἀποκάλαντα τά, Κύπρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. κάλαντα.

'Ο εἰς τὴν τελευταίαν κατὰ σειρὰν κατοικίαν γινόμενος ραντισμὸς δι' ἄγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ ιερέως τὴν παραμονὴν τῶν Θεοφανείων.

ἀποκαλαντᾶζω Πόντ. ("Οφ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. καλαντᾶζω.

Ψάλλω τὰ κάλαντα, ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ έτους.

ἀποκαλαντίδι τό, ἀμάρτ. Πληθ. ἀποκαλαδρίδης Κρήτ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπό, τοῦ οὐσ. κάλαντα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιδι. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ρ. ίδ. ΦΚουκούλ. ἐν Λεξικογρ. Αρχ. 4 (1917) 85.

Τὸ τέλος τοῦ ḥσματος τῶν καλάνδων, οἱ ἔπαινοι καὶ αἱ εὐχαῖ, δι' ὧν περατοῦται τὸ ḥσμα: *T'* ἀποδέλοιπο θὰ σᾶσε βάλω, ἀπῆς μοῦ πῆτε καὶ *t'* ἀποκαλαδρίδα.

ἀποκαλόγερος δός, ἀμάρτ. ἀποκαλόερος "Ανδρ.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. καλόγερος.

'Ο ἀποβαλὼν τὴν μοναχικὴν ἴδιότητα. Πβ. ἀπόδια-κώς, ἀπόπαππας.

ἀποκαλόθες ἐπίρρ. Εῦβ. (Κονίστρ.) 'ποκαλόθες Εῦβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) ἀποκαλοῦθες Εῦβ. ("Ορ.) ἀποκαλόθις Κύθηρ.

'Εκ τῶν φρ. ἀπὸ καλό - ἀπὸ καλοῦ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -θες. ίδ. ΒΦάβην ἐν Αθηνᾷ 43 (1931) 91.

1) 'Εξ ἀγαθῆς προαιρέσεως Εῦβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. "Ορ.): Τάχατες τὸ 'καμε ἀποκαλοῦθες; ποιὸς ξέρει; "Ορ. 'Αποκαλόθες του τὰ εἴτε Κονίστρ. 2) 'Απὸ καλὴν οἰκογένειαν, ἐξ εὐγενῶν Κύθηρ.

ἀποκαλόκαιρα ἐπίρρ. Κάρπ. ἀποκαλόκαιρα Στερελλ. (Αίτωλ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. ἀποκαλόκαιρο.

Μετὰ τὸ θέρος, μεσοῦντος τοῦ φθινοπώρου ἐνθ' ἀν.: 'Αποκαλόκαιρα γένιτι κὶ τὸν παν' γύρο' Αίτωλ. "Ελα ἀποκαλόκαιρα νὰ σὶ πλιρώσου αὐτόθ. 'Αποκαλόκαιρα θὰ κατιβῶ πίσου κάτ' ἀπ' τὰ β' νὰ αὐτόθ.

ἀποκαλοκαιριδός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀποκαλοκαιρίδος Νάξ. (Απύρανθ.) κ.ά.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. καλοκαιρίδης καταλ. -ινός.

'Ο λαμβάνων ὑπόστασιν μετὰ τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον ἐνθ' ἀν.: 'Αποκαλοκαιρὸν νὰ ἀχλάδη.

ἀποκαλόκαιρο τό, Κρήτ. Νάξ. (Απύρανθ.) κ.ά.

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. καλοκαιρίδη.

Τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ, δο μετὰ τὸ θέρος χρόνος, τὸ φθινόπωρον ἐνθ' ἀν.: Δὲν ἔρχεται, ἀ δὲ περάσῃ τ' ἀποκαλόκαιρο 'Απύρανθ. *T'* ἀποκαλόκαιρα δὲ δρέπει νὰ πέφτῃ

κάνεις ὅξω, γατὶ πέφτει πάχη αὐτόθ. *T'* ἀποκαλόκαιρα καὶ τὴν ἄνοιξι ἀπεθαίνουν οἱ χτικασμένοι αὐτόθ.

ἀποκαλούντον Τσακων. ἀποκαούντον Τσακων.

'Εκ τοῦ ἀμαρτ. ἀποκαν λώνω = παύω δργῶν πρὸς συνουσίαν. ίδ. H. Pernot Dial. tsakon. 319. Πιθανὸν ἐκ τῶν ζώων, τὰ δρόπια ἀμα τῇ συλλήψει παύουν δργῶντα.

Καθιστῶ ἔγκυον: *N* ἀποκαούτζε ἀστεφάγοντε.

ἀποκαλούτα ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ. ἀποκαούτα Τσακων.

'Εκ τοῦ ρ. ἀποκαλούτα ἐπίθ. θηλ. ἀμάρτ.

'Η γενομένη ἔγκυος: 'Α σάτη μι ἀπὸ τοῦ μῆρος ἔγ' ἀποκαούτα τς δλιον τσιμοῦ (ἡ κόρη μου ἀπὸ τρεῖς μῆνες εἶναι ἔγκυος καὶ δλο ξερνᾶ).

ἀποκαλτσίζω ἀμάρτ. ἀποκαρτσίζω Νάξ. (Απύρανθ.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. καλτσίζω.

Τελειώνω τὸ πλέξιμον κάλτσας: 'Εποκάρτσισες πεά;

ἀποκαλυβοῦμαι Νάξ. (Κορων.)

'Εκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. *καλυβοῦμαι ἵ κατ' εύθεταν ἐκ τοῦ οὐσ. καλύβα.

Καταφεύγω ἔνεκα βροχῆς οίονεὶ ὑπὸ καλύβην, ὑπὸ σκέπην: 'Σ τὸ κυνήι ημοντα καὶ ηρθα ἐδῶ γὰρ νὰ ἀποκαλυβωθῶ.

ἀποκαλυμμένα ἐπίρρ. ἀμάρτ. 'ποκαρυμ-μένα Κύπρ.

'Εκ τῆς μετοχ. ἀποκαλυμμένος τοῦ ρ. ἀποκαλύφτομαι.

'Απλήστως, ἀκορέστως: 'Εθώρουν την νὰ μοῦ χαμωγελῆ ζαχαρένα τδαι 'ποκαρυμ-μένα.

***ἀποκαλύφτομαι**, ἀποκαλύβκομαι Κύπρ. 'ποκαλύβκομαι Κύπρ. Μετοχ. 'ποκαλυμ-μένος Κύπρ. —ΔΛιπέρτ. Τζιπρ. τραούδ. 3,47 'ποκαρυμ-μένος Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἀρχ. ἀποκαλύπτομαι.

1) 'Αποκαλύπτονται τὰ ὀστᾶ μου, γίνομαι λιπόσαρκος καὶ ισχνός, ἀπισχναίνομαι: 'Εποκαλύφτην δ ἄθ-θρωπος 'ποὺ τὴν διάρροιαν. "Εν" 'ποκαλυμ-μένον τὸ πρόσωπόν του 'ποὺ τὴν ἀρρώσιαν γὰρ 'ποὺ τὴν δυσινχίαν. Συνών. φέγγω.

2) Μετοχ. δ ἐστερημένος τινὸς καὶ σφόδρα ἐπιθυμῶν τούτο: 'Άσμ.

'Εφίλοντι την τὸ ἐλάλεν μου, κανεῖ σε, λυδ-διασμένε, κάμνεις πῶς 'ἐν εἰδες φιλεῖν ποτ-τέ, 'ποκαρυμ-μένε!

(κανεῖ σε = σοῦ ἀρκεῖ, σὲ φθάνει).

Μὲ δεῖλη τοῦ φιλειοῦ 'ποκαρυμ-μένα

έσμιξασιν σὰν σμίει τὸ νερὸν

ΔΛιπέρτ. ἐνθ' ἀν.

ἀπόκαμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ. "Οφ.) ἀπόκαμαν Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀποκάημα Στερελλ. (Αίτωλ.)

'Εκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀπόκαμα.

1) Τὸ ἐκ τῆς καύσεως ὑπολειφθὲν ξύλον Στερελλ. (Αίτωλ.): 'Ηταν τοὺ γατούπ'λλον ἀπάν' 'ς ἐν' ἀποκάημα κι νίβιταν (ήτο τὸ γατόπουλλο ἐπάνω εἰς ἔνα ἀποκ. καὶ ἐνίβετο). 'Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μ. Ετυμολ. 246,33 «δαλός·ξύλον ἀπόκαυμα». Συνών. ίδ. ἐν λ. ἀποκατέδι. 1. 2) Τὸ ἐκ δυσπεψίας γεννώμενον εἰς τὸν φάρυγγα δυσάρεστον αἴσθημα καύσεως Πόντ. ("Οφ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ.) Συνών. ἀνακαούρα, ἀνακαψάδα 3, ἀνακαψίδα Β1, ἀνακαψίλα, καήλα, καούρα, κάψιμο, ξινίλα.

ἀποκαμάρωμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) ἀποκαμάρωμαν Πόντ. (Κούμν. Σάντ. Σούρμ. Τρίπ. Χαλδ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ ρ. ἀποκαμάρων. 'Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) 'Η ἀφαίρεσις τῆς καμάρας, τοῦ πέπλου τῆς νύμφης, μετὰ τὸ γαμήλιον δεῖπνον ἐνθ' ἀν.: Φρ. 'Σ σ' ἀποκαμάρωμαν ἔρθεν (ἐπὶ τοῦ βραδέως, μετὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν

